

Bitka pri Lepante v roku 1571 zachránila Európu pred moslimským nebezpečenstvom. Dnes však strašná rakovina Islamu nenávratne požiera celú západnú Európu

- CZ24 News | 10. ríjna 2021

ŠPANIELSKO: V októbri si pripomínáme výročie víťazstva kresťanských európskych vojsk nad moslimami v námornej bitke pri Lepante, toto víťazstvo zbrzdilo moslimské snahy o konečný útok na Európu, ktorým by si Európu podrobili.

Bitka pri Lepante, ktorá sa odohrala dňa 7. októbra 1571, mala veľký dopad na ďalší historický vývoj v Európe. Európa sa totiž od pádu Byzancie v roku 1453 stávala čoraz častejšie terčom útokov militantného islamského režimu, tentoraz nie v arabskej, ale tureckej podobe. Turci si v 15. a najmä 16. storočí podmanili nielen veľkú časť Balkánu, ale podarilo sa im v roku 1526 poraziť uhorské kráľovské vojsko v bitke pri Moháči a prenikli až do strednej Európy.

Pre Turkov bolo prínosom, že Európa sa trieštila aj po náboženskej stránke, od roku 1517 sa začína vystúpením Martina Luthera obdobie nových náboženských rozbrojov a vojen v západnej a strednej Európe (východná schizma v roku 1054). Tieto rozbroje znamenali, že odpor katolíckych štátov voči Turkom sa oslabil, pretože kulminovalo napätie medzi katolíkmi a protestantmi, kresťanské štáty sa ocitli vo vážnych problémoch.

Paolo Veronese: Bitka pri Lepante, zdroj wikipedia

Na druhej strane mala Európa aj určité šťastie. V Španielsku sa úspešne ukončila v roku 1492 španielska reconquista, Španieli zničili posledné maurské kráľovstvo na Pyrenejskom polostrove a zahnali moslimov späť do Afriky. Španielski conquistadori pokračovali následne vo svojom ťažení aj v Afrike a postupne sa udomácnili spoločne s Portugalcami v západnej Afrike, pričom Portugalci postupne ovládli pobrežie celej Afriky (až po Indiu) a Španieli sa sústredili na prienik do Severnej a Južnej Ameriky.

Na Apeninskom polostrove bola situácia takisto veľmi nebezpečná. O hegemoniu na Apeninskom polostrove už desaťročia súperili najmä Pápežský štát, Benátky, Janov, Habsburgovci (vládli v Nemecku, Uhorsku, Španielsku...) a Francúzi, ktorí sa vo svojom boji proti Habsburgovcom neváhali spojiť aj s osmanskými Turkami.

Pápežský štát, Habsburgovci, Janov a Benátky (okrem nich aj ďalšie menšie talianske mestské štáty)

vytvorili Svätú ligu a táto Liga bránila Apeninský polostrov, západný Balkán, západné grécke ostrovy (vrátane Kréty) pred osmanským útokom. Porážka Turkov v námornej bitke pri Lepante znamenala, že kresťania získali čas na obranu pred tureckým tlakom. Definitívne sa však turecká hrozba skončila v roku 1683, kedy pri Viedni kresťanské vojská uštedrili osmanským Turkom krutý výprask, z ktorého sa viac už nespamätali. Do roku 1720 kresťanské vojská zahnali Turkov na Balkán a vojská katolíckej Svätej ligy ovládli aj väčšinu východného Stredomoria.

Bitka na Malte v roku 1565 bola predohrou Lepanta 1571

Turci zozbierali v roku 1565 veľkú armádu s cieľom zničiť Maltských rytierov na Malte. Sultán Sülejman považoval Maltu a maltských rytierov za „*hniezdo kresťanských hadov*“, ktorí úspešne prepadávali turecké a arabské lode nielen v západnom Stredomorí, ale ohrozovali aj osmanské námorné obchodné cesty vo východnom Stredomorí.

Heroická obrana Malty, najmä maltského hlavného mesta Valetta (mesto bolo pomenované podľa francúzskeho veľmajstra Jeana Parisota de la Valettu, ktorý viedol hrdinskú obranu mesta) si zasluhuje samostatnú pozornosť, o veľmajstrovi la Valettovi pripravím článok neskôr. Zatiaľ stačí prijať ako fakt, že porážka osmanských Turkov a ich moslimských spojencov na Malte vydráždila Osmanov natolko, že v zrýchlennom režime pripravili novú výpravu s cieľom zničiť kresťanské loďstvo a následne poraziť kresťanov aj na zemi a obsadiť Apeninský polostrov.

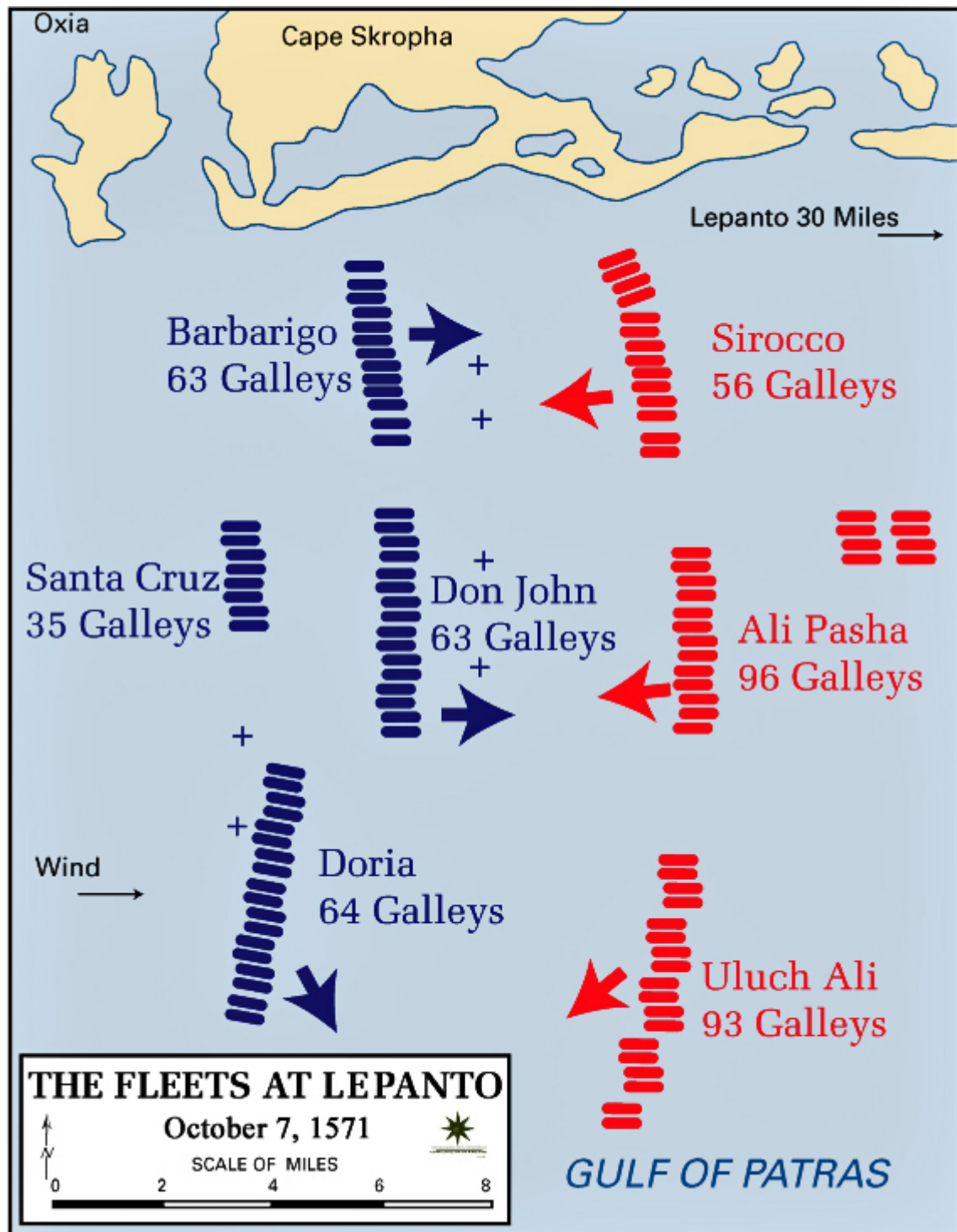
Velmajster la Valetta

Osmanov v roku 1570 čiastočne povzbudilo víťazstvo nad Benátčanmi na Cypre, kde Benátčania bojujúci proti niekoľkonásobnej presile stratili pevnosti Famagusta a Nikózia. Napriek dohode, ktorú uzavreli Benátčania a Osmani o slobodnom odchode posledných zdecimovaných Benátčanov z ostrova, Osmani dohodu porušili (sami dohodu navrhli, pretože potrebovali pevnosti dobyť do určitého času, Benátčania boli pripravení bojovať až do konca).

Osmanský hlavný veliteľ Lala Kara Mustafa Paša vydráždený skutočnosťou, že Benátčania mu spôsobili obrovské straty, nechal sprievod posledných benátskych obrancov sprevádzajúcich ranených spolubojovníkov na ceste do prístavu, kde sa chceli nalodiť na benátske lode brutálne povraždiť a vo svojej pevnosti si nechal rozvešať hlavy benátskych vysokých dôstojníkov Marca Antonia Bragadina, Astorra Baglioniho, Alvisa Martinenga či Gianantonia Queriniho. Zo strany tureckého pašu to bola fatálna chyba, získal totiž v Benátčanoch rozhodných nepriateľov, ktorí sa rozhodli Turkom tvrdo pomstiť a svoj sľub aj dodržali.

Bitka pri Lepante (grécke ostrovy, severozápadne od Peloponézu) sa v histórii námorných vojen stala

poslednou veľkou námornou bitkou, v ktorej sa stretli veslárske plavidlá na oboch stranách a v podstate išlo následne o bitku pechoty na lodiach, ktoré sa priblížili k sebe a zahákovali. V bitke sa používalo samozrejme aj delostrelectvo, palné zbrane, ale väčšina krvavých stretov sa odohrala medzi mužmi ozbrojenými chladnými zbraňami. Osmanská flotila (cca 90 000 mužov) bola takmer o tretinu väčšia ako kresťanská flotila (cca 60 000 mužov).

Mapka bitky pri Lepante

Na čele kresťanskej flotily bol ľavoboček španielskeho cisára Karola V., don Juan d'Austria, vynikajúci vojenský veliteľ. Benátčania poskytli najviac lodí do flotily, veľkou posilou však boli aj

španielske a portugalské lode, na ktorých bojovali obávaní vojaci španielskych tercií a takisto Maltézski rytieri, ktorí síce poskytli malú flotilu, ale ako neskôr potvrdili účastníci bitky, v ich prípade „*kvalita výrazne prevyšovala kvantitu*“. Meteorologické podmienky boli od začiatku výhodnejšie pre kresťanov, ktorým fúkal vietor do plachiet, moslimovia bojovali proti vetru, čo spomaľovalo ich veslárov.

Bitka trvala takmer 12 hodín, zachovalo sa množstvo historických informácií o celej bitke, ktoré podrobne mapujú priebeh bitky a jej jednotlivé fázy. Na moslimskej strane bitka začala spevom muzeínov zvolávajúcich k modlitbe, katolíci pred bojom slúžili svätú omšu (protestanti, hugenoti, kalvíni a anglikáni nielenže pri Lepante odmietali bojovať, ale v kútiku srdca dúfali, že „*prekliati pápeženci utrpia porážku*“).

Účastníci bitky pri Lepante zanechali informácie aj o výrokoch jednotlivých veliteľov. Podľa týchto správ sa pred bitkou moslimský veliteľ Ali Paša zajatým kresťanom, ktorí veslovali prikovaní na jeho galérach vysmieval a tvrdil im, že ich Boh opustil a takisto opustí aj kresťanov pri Lepante. Juan d' Austria bol oveľa lakonickejší a nepodliehal hystérii. Pred bitkou oznámil všetkým svojim veliteľom a tí jeho výrok posunuli ku mužom na ďalších lodiach, že: „*Pre zbabelcov budú dvere do raja definitívne zatvorené.*“ Ako sa po bitke ukázalo, Boh kresťanov neopustil a Ali Paša, spoločne s ďalším osmanským admirálom, Mahometom Siroccom, zahynuli pri útoku Španielov a Benátčanov.

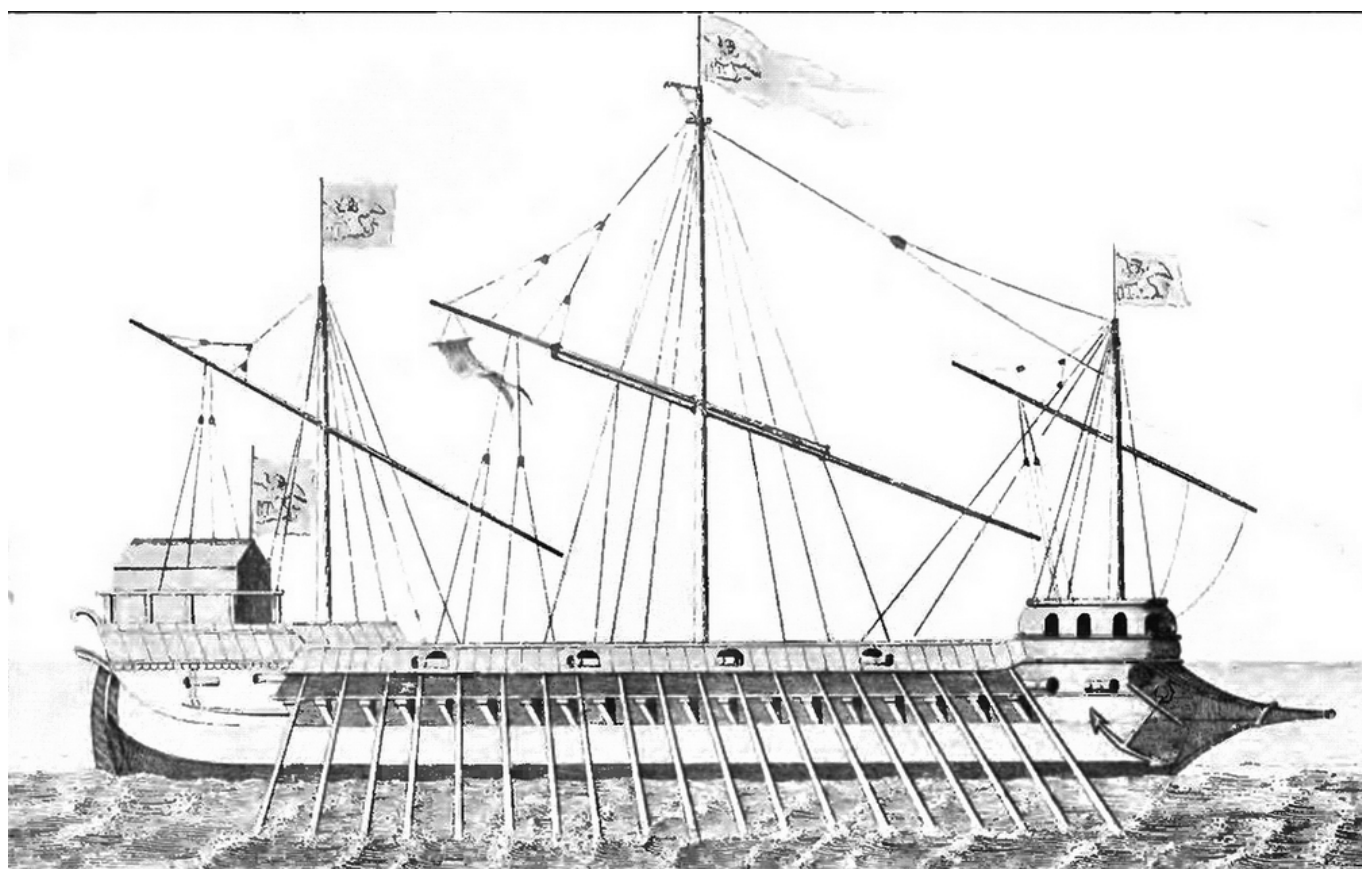
V bitke sa vysoko sa oceňovalo najmä osobné hrdinstvo španielskych rytierov bojujúcich v ráde Maltézskych rytierov. Rytier Geronimo Ramirez zo Zaragozy, ktorý napriek tomu, že „*bol prešpikovaný šípmi ako sv. Sebastián*“, bojoval s takou rozhodnosťou, že pred ním skočili do vody všetci alžírski korzári, na lode ktorých na severnom krídle flotily maltézske lode útočili. Ako hovoria pramene, „*až keď bola paluba obmytá krvou moslimov, smrteľne ranený Geronimo Ramirez zo Zaragozy si klakol, z posledných síl sa prekrížoval a umrel*“. Spoločne s ním umrel aj ďalší mladý rytier, Bernardino de Heredia, ktorý v bitke spoločne s „*istým burgundským žoldnierom, ktorého meno sa nezachovalo*“ v dvojici pririedil osobnú stráž veliteľa lode.

Hrdinský výkon podávali aj Benátčania, ktorí mali s moslimami kvôli vraždeniu svojich zajatých a ranených vojakov na Cypre s osmanskými Turkami nevybavené účty. V boji ich podporovali aj Janovčania pod vedením kondotiéra Gianandrea Doriu, ktorí takmer 300 rokov viedli s Benátčanmi tvrdé vojny o trhy v Stredomorí. Kvôli osmanským Turkom Benátčania aj Janovčania zabudli na čas na osobné spory a spojili sa v boji proti nepriateľom kresťanskej civilizácie.

Veľká chvála zaznela na španielskych vojakov tercií, ktorí bojovali ako námorná pechota. Španieli neboli zvyknutí bojovať na palube lodí, ukázalo sa však, že im boj na klzkej palube lodí ani veľmi nevadil. V bitke sa preslávili napríklad vojaci španielskej vojenskej lode *Marquesa*, na palube ktorej bojoval aj španielsky šľachtic Miguel de Cervantes, autor známeho diela *Don Quijote de la Mancha*. Na svojom konte mal viac ako 20 zabitých moslimov, dvakrát ho do hrude zasiahla črepina z delovej gule, ktorá mu zničila brnenie a poranila ho. Takisto sa mu v bitke definitívne zmrzala ľavá ruka, v ktorej držal dýku, ktorá tvorila spoločne s rapírom obávané zbrane španielskych šermiarov (*espada y daga*). Ako sám Cervantes neskôr uviedol, neľutoval zmrzačenie svojej ľavej ruky, pretože „*zmrzačená ľavá ruka nechala vyniknúť jeho pravici s rapírom, zabíjajúcej moslimských nepriateľov.*“

Účastníci bitky vysoko vyzdvihovali aj hrdinstvo zajatých kresťanov, ktorí boli prikovaní k veslám moslimských lodí. Keď sa loď s kresťanskými otrokmi oslobodila, takmer všetci bývalí otroci žiadali o zbrane a pridávali sa ku kresťanom bojujúcim proti moslimským posádkam. Keďže nemali žiadnu ochrannú výstroj a takisto bojovali len s korisnými zbraňami (často to boli len nože alebo šable, na ktoré neboli zvyknutí), utrpeli výrazné straty, nemalou mierou sa však aj oni podieľali na víťazstve katolíckych zbraní.

Ako hovoria historické pramene, bitka pri Lepante trvala celý deň a nakoniec sa zmenila na masaker. Benátčania dodržali svoje slovo a mužov Lala Kara Mustafa Pašu cielene nebrali do zajatia.

Benátska bojová loď pri Lepante, zdroj wikipedia

Bitka pri Lepante ukázala prevahu kresťanských zbraní v 16. storočí a ukázala najmä rastúcu vojenskú silu obávaných španielskych tercií (šermiari, pikanieri strelci z arkebúz / muškiet), ktoré boli až do bitky pri Rocroi v roku 1643 v tridsaťročnej vojne považované za najvyváženejšiu a najvhodnejšiu zostavu vojenskej jednotky. V bitke pri Rocroi španielske tercie takisto nepoznali porážku, vykrvácali však vo vyčerpávajúcej viac ako 12-hodinovej bitke proti obrovskej presile francúzskych vojsk. V tomto „mäsiarskom mlynčeku“ muži španielskych tercií obstáli skutočne so ctou a vydobyli si trvalé miesto na výslni vojenskej histórie.

Námorná bitka pri Lepante bola viac ako vojenské víťazstvo, bolo to víťazstvo morálne. Osmanskí Turci, ktorí desili celé desaťročia kresťanský svet, utrpeli zdruvujúcu porážku a dočasne sa značne

oslabila aj ich kontrola nad námornými cestami v Stredozemnom mori , čo malo negatívny dopad na logistiku a zásobovanie osmanských vojenských jednotiek na Balkáne i v Grécku. Moslimovia zakolísali a naopak kresťania sa zdvihli z kolien. Ako už bolo však napísané, trvalo ešte takmer celých 100 rokov, kým sa moc moslimov podarilo definitívne a už natrvalo zlomiť v bitke pri Viedni v roku 1683.